2024/2250

10.10.2024

REZOLUȚIA (UE) 2024/2250 A PARLAMENTULUI EUROPEAN

din 11 aprilie 2024

conținând observațiile care fac parte integrantă din decizia privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului celui de al nouălea, al zecelea și al unsprezecelea Fond european de dezvoltare aferent exercițiului financiar 2022

PARLAMENTUL EUROPEAN,

— având în vedere Decizia sa privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului celui de al nouălea, al zecelea și al unsprezecelea Fond european de dezvoltare aferent exercițiului financiar 2022,

— având în vedere Raportul special nr. 35/2018 al Curții de Conturi Europene,

— având în vedere articolul 99, articolul 100 a treia liniuță și anexa V la Regulamentul său de procedură,

— având în vedere avizul Comisiei pentru dezvoltare,

— având în vedere raportul Comisiei pentru control bugetar (A9-0110/2024),

A. întrucât cooperarea pentru dezvoltare a Uniunii, astfel cum este descrisă la articolele 208-211 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, funcționează într-un context global, definit de Agenda 2030 a ONU pentru dezvoltare durabilă („Agenda 2030”) și de obiectivele sale de dezvoltare durabilă (ODD);

B. întrucât Uniunea are relații de cooperare cu un număr mare de țări în curs de dezvoltare, principalul obiectiv fiind de a promova dezvoltarea economică, socială și în domeniul mediului, cu scopul primordial de a reduce și eradica sărăcia pe termen lung, prin acordarea de ajutor pentru dezvoltare și de asistență tehnică țărilor beneficiare;

C. întrucât, din 1959 și până în 2020, Fondurile europene de dezvoltare (FED) au acordat ajutor în cadrul cooperării pentru dezvoltare statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP) și țărilor și teritoriilor de peste mări; întrucât cadrul care definea relația Uniunii cu țările ACP și cu țările și teritoriile de peste mări a fost un acord de parteneriat semnat la Cotonou („Acordul de la Cotonou”) la 23 iunie 2000 pentru o perioadă de 20 de ani, prelungită temporar ulterior; întrucât Acordul de la Samoa a fost semnat la 15 noiembrie 2023;

D. întrucât cel de al unsprezecelea FED a ajuns în etapa finală, clauza de încetare a efectelor acestuia intrând în vigoare la 31 decembrie 2020; întrucât, cu toate acestea, contractele specifice pentru acordurile de finanțare existente vor fi semnate până la 31 decembrie 2023, iar punerea în aplicare a proiectelor în curs finanțate din FED va continua până la finalizarea lor;

E. întrucât, pentru CFM 2021-2027, ajutorul acordat în cadrul cooperării pentru dezvoltare țărilor ACP este integrat în Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală” (IVCDCI – Europa globală), iar cel acordat țărilor și teritoriilor de peste mări este integrat în Decizia privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda;

F. întrucât, cu toate acestea, cel al nouălea, al zecelea și al unsprezecelea FED nu au fost integrate în bugetul general al Uniunii, ci continuă să fie executate separat și fac obiectul unei raportări distincte până la închiderea lor;

G. întrucât FED sunt gestionate aproape în întregime de Direcția Generală Parteneriate Internaționale (DG INTPA) din cadrul Comisiei, o mică parte (5 %) din cheltuielile FED din 2022 fiind gestionate de Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene (DG ECHO);

H. întrucât cooperarea pentru dezvoltare evoluează de la un model mai tradițional donator-beneficiar către un model care pune un accent mai puternic pe interesele reciproce, acoperind nu numai sectoarele sociale, ci și investițiile sustenabile, comerțul și dezvoltarea unor sectoare economice cu valoare adăugată ridicată, precum și pe parteneriatele internaționale pentru a face față provocărilor globale; întrucât, în temeiul TFUE, „obiectivul principal al politicii Uniunii în acest domeniu îl reprezintă reducerea și, în cele din urmă, eradicarea sărăciei”;

I. întrucât, prin intermediul unei abordări de tip „Echipa Europa”, Uniunea colaborează cu statele membre pe teren, cu beneficiarii locali și cu ceilalți donatori, pentru a aduce un impact concret și o schimbare transformatoare în țările partenere,

Execuția bugetară

1. constată că, în 2022, execuția financiară a celui de al zecelea și al unsprezecelea FED (angajamente individuale: 853 de milioane EUR și plăți în valoare de 2 386 de milioane EUR) a fost marcată de Decizia (UE) 2022/1223 a Consiliului ([1]) de a reutiliza fonduri dezangajate în valoare de 600 de milioane EUR din cel de al zecelea și al unsprezecelea FED;

2. ia act de decizia Consiliului de a aloca fonduri în valoare de 600 milioane EUR dezangajate din proiecte din cel de al 10-lea și cel de al 11-lea FED pentru a finanța acțiuni prin care se încearcă să se facă față crizei securității alimentare și șocului economic din țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP) în urma războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei; consideră, având în vedere situația extrem de gravă în materie de securitate alimentară din țările ACP, că aceste fonduri trebuie completate cu măsuri adecvate pentru a consolida autonomia alimentară a comunităților locale;

3. remarcă faptul că, în 2022, punerea în aplicare a FED a contribuit la îmbunătățiri în ceea ce privește apa și salubritatea, accesul la energie electrică, accesul la asistență juridică, securitatea alimentară și nutriția, protecția mediului, strategiile de atenuare a schimbărilor climatice și ecosistemele naturale, sănătatea, educația și antreprenoriatul/capacitatea de inserție profesională;

4. constată că FED reprezintă 33,2 % din portofoliul DG INTPA în ceea ce privește plățile efectuate în 2022, care au ajuns la 2 452 de milioane EUR (adică 98,08 % din obiectivul anual); constată că plățile Băncii Europene de Investiții (BEI) s-au ridicat la 461 de milioane EUR; constată că, întrucât clauza de caducitate a celui de al unsprezecelea FED a expirat la 31 decembrie 2020, nu au existat angajamente noi în 2022, cu excepția angajamentelor aferente fondurilor care decurg din reutilizarea rezervei aferente celui de al zecelea și al unsprezecelea FED în temeiul Deciziei (UE) 2022/1223, în ceea ce privește măsurile speciale pentru răspunsul Uniunii la criza securității alimentare și la șocul economic din țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP); constată că plățile BEI aferente Facilității de investiții ACP s-au ridicat la 400 de milioane EUR;

5. subliniază că o abordare de tipul „Echipa Europa” este importantă pentru a crește eficacitatea și vizibilitatea asistenței Uniunii și salută inițiativa Comisiei de a aprofunda coordonarea cu statele membre și de a valorifica la maximum expertiza lor existentă în țările partenere pentru a consolida poziția Europei în lume; ia act de inițiativele regionale ale „Echipei Europa” pe ruta de migrație din Mediterana occidentală, în cadrul cărora grupul său de gestionare include reprezentanți atât ai DG NEAR, cât și ai DG INTPA, asigurând coerența acțiunii și utilizarea optimă a resurselor financiare;

6. subliniază că 60 % din contracte au fost închise în cadrul celui de al unsprezecelea FED și că Comisia ar trebui să finalizeze închiderea celui de al nouălea FED în 2024; constată progresele înregistrate în ceea ce privește închiderea celui de al zecelea FED, 95,2 % din contracte fiind închise;

7. constată eforturile DG INTPA de a reduce vechile prefinanțări, cu un obiectiv de 40 %, și angajamentele vechi necheltuite, cu un obiectiv de 35 %; constată că DG INTPA și-a depășit obiectivul prin reducerea prefinanțărilor vechi ale FED cu 54,31 % și cu 52,51 % atât pentru vechile angajamente necheltuite ale FED, cât și pentru întreaga sa sferă de competență; constată că, în ceea ce privește angajamentele necheltuite, a atins obiectivul de 35 % pentru FED cu 36,83 %;

8. remarcă totuși că, potrivit raportului Curții de Conturi (denumită în continuare „Curtea”), indicatorul-cheie de performanță al DG INTPA privind reducerea prefinanțărilor vechi nu ia în considerare numărul de ani pentru care fiecare operațiune de prefinanțare a rămas deschisă; prin urmare, Curtea consideră că realizarea acestui indicator-cheie de performanță nu a reflectat dificultățile cu care s-a confruntat în ceea ce privește lichidarea operațiunilor de prefinanțare mai vechi, unele dintre acestea fiind deschise pentru o perioadă de până la 12 ani; ia act de răspunsul Comisiei potrivit căruia, în ceea ce privește vechimea facturilor deschise și a prefinanțărilor care au rămas nesoluționate pentru o perioadă de până la 12 ani, majoritatea acestor prefinanțări vechi sunt legate de litigii; invită Comisia să raporteze în continuare Parlamentului cu privire la aceste litigii, așa cum s-a procedat deja în urma Recomandării nr. 2015/PAR/0463 a Parlamentului European; constată, de asemenea, că, pentru a reduce prefinanțările vechi și pentru a rezolva problema vechimii facturilor, Comisia a instituit deja controale anuale, 93 % din plățile FED fiind efectuate în timp util în 2022, utilizează un tablou de bord de gestionare a portofoliului (actualizat în octombrie 2023) care permite personalului să monitorizeze învechirea prefinanțărilor și să monitorizeze facturile restante de mult timp și ia măsuri suplimentare, inclusiv organizând campanii ad-hoc și seminare și oferind orientări;

9. constată că DG INTPA și-a atins obiectivul de a menține sub 13 % proporția contractelor expirate pentru FED; constată că a obținut un punctaj de 10,56 % pentru FED și de 8,39 % pentru bugetul general al Uniunii;

10. evidențiază că valoarea angajamentelor restante ale FED a ajuns la 12,6 %, adică 8 250 de milioane EUR în 2022;

([1]) Decizia (UE) 2022/1223 a Consiliului din 12 iulie 2022 privind alocarea de fonduri dezangajate din proiectele desfășurate în cadrul celui de al 10-lea și al celui de al 11-lea Fond european de dezvoltare în scopul finanțării acțiunilor care abordează criza securității alimentare și șocul economic cu care se confruntă țările din Africa, Zona Caraibilor și Pacific (ACP) ca urmare a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei (JO L 188, 15.7.2022, p. 147).

Impactul activităților în situațiile financiare

11. constată că prefinanțarea a înregistrat o scădere de 239 de milioane EUR, în mare parte ca urmare a reducerii avansurilor plătite în urma scăderii numărului de contracte semnate (2 118 milioane EUR în 2021 față de 853 de milioane EUR în 2022) și că, în consecință, numerarul și echivalentele de numerar au crescut cu 34 de milioane EUR ca urmare a scăderii prefinanțării și a altor plăți;

12. constată o creștere cu 123 de milioane EUR a cheltuielilor înregistrate în avans ca urmare a creșterii numărului de contracte în curs la sfârșitul anului pentru care nu au fost validate declarații de cheltuieli la sfârșitul anului, astfel că cheltuielile au trebuit estimate;

13. constată, de asemenea, scăderea generală a cheltuielilor de funcționare cu 74 de milioane EUR, în principal ca urmare a lichidării fondurilor fiduciare, ceea ce a dus la o scădere a contribuțiilor necesare pentru acoperirea cheltuielilor, și de faptul că cheltuielile legate de ajutoarele de urgență au fost majorate pe măsură ce fondurile dezangajate din cel de al zecelea și al unsprezecelea FED au fost reutilizate pentru a combate efectele negative ale războiului din Ucraina;

14. subliniază că, în ceea ce privește impactul retragerii Regatului Unit din Uniunea, Curtea a concluzionat că nu există niciun impact financiar care să fie raportat cu privire la conturile FED pentru 2022 și că, la 31 decembrie 2022, conturile FED reflectau în mod corect stadiul procesului de retragere la acea dată;

Fiabilitatea conturilor

15. constată că bugetul celui de al nouălea FED (2000-2007) a fost de numai 13,8 miliarde EUR, că cel de al zecelea FED (2008-2013) aproape s-a dublat, ajungând la 22,7 miliarde EUR, și că cel de al unsprezecelea FED prevede o sumă ridicată de 30,5 miliarde EUR, din care 29,1 miliarde EUR au fost alocate țărilor ACP și 0,4 miliarde EUR pentru țările și teritoriile de peste mări, cu 1 miliard EUR pentru costuri administrative;

16. ia act de anunțul Comisiei privind închiderea celui de al optulea FED, făcut în octombrie 2021; evidențiază că, în conturile anuale ale FED pentru exercițiul financiar 2022, Comisia a indicat că toate activitățile celui de al optulea FED au fost finalizate și că toate contractele și deciziile financiare au fost închise în conturile FED, iar restul ordinelor de recuperare deschise au fost transferate către cel de al nouălea FED; constată, cu toate acestea, că în conturi continuau să apară informații financiare privind cel de al optulea FED și unele solduri aferente acestuia erau încă deschise în 2022; constată că închiderea operațională a celui de al optulea FED a avut loc în 2021 și că închiderea sa contabilă completă este pendinte din cauza ordinelor de recuperare în curs;

17. constată că Curtea, în raportul său anual referitor la activitățile finanțate de al nouălea, al zecelea și al unsprezecelea FED pentru exercițiul financiar 2022, potrivit căruia conturile pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă „în mod fidel, sub toate aspectele semnificative", situația financiară a FED, rezultatele operațiunilor fondurilor, fluxurile de numerar ale acestora și modificările în structura activelor lor nete la finalul exercițiului respectiv, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului (UE) 2018/1877 al Consiliului [2] („Regulamentul financiar aplicabil FED") și cu standardele contabile pentru serviciul public;

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

18. ia act de opinia Curții potrivit căreia veniturile subiacente conturilor pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările în vigoare sub toate aspectele semnificative;

19. constată că punerea în aplicare a Fondului european de dezvoltare (FED) privește țări care se confruntă cu efecte tot mai grave ale schimbărilor climatice, ale pierderii biodiversității și ale insecurității alimentare și care sunt slăbite de consecințele pandemiei de COVID, de războiul de agresiune neprovocat și nejustificat purtat de Rusia în Ucraina, precum și de creșterea datoriilor, de crize umanitare și conflicte noi și de altele uitate, care generează tot mai multe inegalități și tot mai multă sărăcie; insistă deci ca celelalte proiecte din cadrul FED să se concentreze pe realizarea de progrese în îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă; reiterează că securitatea, parteneriatele reciproc avantajoase și cooperarea internațională sunt condiții fundamentale pentru ca lumea să înregistreze progrese în realizarea ODD în perspectiva anului 2030 și a perioadei ulterioare acestuia;

20. își reiterează îngrijorarea în legătură cu numeroasele motive posibile ale înlănțuirii de opinii contrare ale Curții cu privire la legalitatea și regularitatea cheltuielilor, având în vedere că cheltuielile acceptate în conturile aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2022 sunt afectate de un nivel semnificativ de eroare; constată, în același timp, că punerea în aplicare a FED are loc într-un context riscant, complex și în continuă evoluție, cu o diversitate remarcabilă în ceea ce privește dispersia geografică, entitățile de punere în aplicare și țările partenere și metodele de acordare a asistenței;

[2] Regulamentul (UE) 2018/1877 al Consiliului din 26 noiembrie 2018 privind regulamentul financiar aplicabil celui de al 11-lea Fond european de dezvoltare și de abrogare a Regulamentului (UE) 2015/323 (JO L 307, 3.12.2018, p. 1).

21. constată că, pentru a audita regularitatea operațiunilor, Curtea a examinat un eșantion de 140 de operațiuni, care erau reprezentative pentru întreaga gamă de cheltuieli din cadrul FED-urilor; constată, totodată, că ele au inclus 27 de operațiuni legate de Fondul fiduciar de urgență pentru Africa, 98 de operațiuni ordonanțate de 20 de delegații ale UE ([3]) și 15 plăți aprobate de serviciile centrale ale Comisiei;

22. constată cu îngrijorare că, dintre cele 140 de operațiuni examinate, 57 (40,7 %) conțineau erori, comparativ cu 54 (38,8 %) în 2021 pentru același număr de operațiuni; subliniază, de asemenea, că Curtea a cuantificat 48 de erori (43 în 2021), pe baza cărora a estimat nivelul de eroare pentru exercițiul financiar 2022 la 7,1 % (4,6 % în 2021);

23. constată cu îngrijorare că, în funcție de tipologia erorilor, nivelul estimat al erorilor în exercițiul financiar 2022 legate de cheltuieli neefectuate a fost de 51 % (14,9 % în 2021), de cheltuielile neeligibile a fost de 24 % (38,6 % în 2021), de nerespectarea gravă a normelor privind achizițiile publice a fost de 16 % (14,6 % în 2021), de absența documentelor justificative esențiale a fost de 7 % (23,3 % în 2021) și legate de alte tipuri de erori a fost de 2 % (8,6 % în 2021); ia act de răspunsul Comisiei potrivit căruia majoritatea erorilor care ar fi putut fi evitate sunt relevante pentru închiderea în exces (cheltuieli care nu au fost efectuate), care se datorează raportării financiare insuficiente furnizate de partenerii însărcinați cu punerea în aplicare în cadrul gestiunii indirecte și nu afectează punerea în aplicare a proiectelor;

24. ia act de răspunsul Comisiei potrivit căruia, în 2022, aproximativ 50 % din erorile cumulate se datorau închiderii în exces, o practică în care cheltuielile care nu au fost efectuate sunt incluse în conturi drept cheltuieli suportate și, prin urmare, sunt temporare, deoarece nu vor mai exista după închiderea definitivă a conturilor; ia act, de asemenea, de acțiunile întreprinse de Comisie pentru a facilita identificarea cheltuielilor suportate și invită Comisia să sesizeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cu privire la efectele acestor acțiuni;

25. constată că, în 2022, controalele ex ante ale DG INTPA au împiedicat plata unei sume totale de 167,94 milioane EUR de cheltuieli neeligibile, ceea ce reprezintă 2,91 % din suma totală facturată și depășește valoarea de referință stabilită de DG INTPA pentru acest indicator (2 %) și rezultatul din 2021 (2,62 %); încurajează Comisia să îmbunătățească și mai mult sistemele de control;

26. își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că ordonatorul național de credite al FED din Benin a atribuit un contract unei societăți de consultanță pentru a consolida implicarea societății civile din această țară, încălcând grav normele privind achizițiile publice; constată cu îngrijorare că, potrivit Comisiei, Comitetul de evaluare și-a utilizat „puterea discreționară” pentru a aplica o metodă de calcul care nu a fost documentată suficient în cadrul procedurii; ia act de acțiunile întreprinse de Comisie pentru a remedia deficiențele identificate în cadrul acestei delegații și pentru a evita probleme similare în alte delegații; constată că nivelul de eroare al delegației UE în Benin a reprezentat aproximativ 30 % din eroarea totală și că, dacă delegația nu ar fi fost luată în considerare, eroarea totală ar fi fost de aproximativ 4,7 % în loc de 7,1 %; reamintește că transparența și responsabilitatea sunt esențiale pentru ONG-uri, care sunt invitate să acționeze respectând pe deplin normele și valorile financiare ale Uniunii, în special în gestionarea fondurilor Uniunii; subliniază că ONG-urile ar trebui ajutate, în special cele care își desfășoară activitatea în țări terțe, să își pună în aplicare sistemele de control și de monitorizare; reamintește că ONG-urile sunt supuse aceluiași nivel de control și investigații ca orice alt beneficiar al fondurilor Uniunii;

27. constată cu îngrijorare că nivelul de eroare estimat depășește în mod sistematic pragul de semnificație (2 %); constată cu îngrijorare că, în comparație cu exercițiul financiar 2021, creșterea nivelului de eroare estimat este de 2,5 % față de creșterea de 0,8 % între exercițiile financiare 2020 și 2021;

28. constată că, în 2022, Comisia a emis 333 de ordine de recuperare pentru 293 de contracte în valoare totală de 62,92 milioane EUR;

Transparența și eficacitatea sistemelor de monitorizare și de asigurare

29. ia act de observațiile Curții potrivit cărora, în 2022, Comisia și partenerii săi de implementare au comis mai multe erori în cadrul operațiunilor aferente devizelor de program, granturilor și acordurilor de contribuție și de delegare încheiate cu țări beneficiare, organizații internaționale și agenții ale statelor membre decât în cadrul operațiunilor aferente altor forme de sprijin (cum ar fi cele care acoperă contracte de furnizări de lucrări/bunuri/servicii); constată, în plus, că dintre cele 99 de operațiuni de acest tip care au fost examinate de Curte, 46 conțineau erori cuantificabile, care reprezentau 86 % din nivelul estimat de eroare; constată că DG INTPA își revizuiește în prezent strategia de control, inclusiv cerințele de raportare, și studiază posibile măsuri de remediere; solicită Comisiei să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cu privire la strategia sa de control revizuită;

([3]) Benin, Botswana, Burkina Faso, Djibouti, Etiopia, Fiji, Gabon, São Tomé și Príncipe, Guineea-Bissau, Haiti, Côte d'Ivoire, Liberia, Madagascar, Malawi, Nigeria, Tanzania, Gambia, Togo, Uganda și Zimbabwe.

30. constată că, potrivit raportului Curții, în 23 de cazuri de erori cuantificabile și în cinci cazuri de erori necuantificabile, Comisia dispunea de suficiente informații pentru a preveni sau pentru a detecta și corecta erorile respective înainte de a accepta cheltuielile; constată, de asemenea, că, potrivit evaluării Curții, dacă Comisia ar fi utilizat în mod corespunzător toate informațiile aflate la dispoziția sa, nivelul de eroare estimat ar fi fost cu 5,5 puncte procentuale mai mic, comparativ cu 2,4 puncte procentuale în 2021; ia act de răspunsul Comisiei potrivit căruia majoritatea erorilor care ar fi putut fi evitate se datorează insuficienței rapoartelor financiare furnizate de partenerii de implementare în cadrul gestiunii indirecte; ia act de angajamentul Comisiei de a-și revizui strategia de control, inclusiv cerințele de raportare, și invită Comisia să raporteze cu privire la măsurile de remediere luate;

31. constată, din raportul Curții, că 22 de operațiuni care conțineau erori cuantificabile, contribuind cu 2,3 puncte procentuale la nivelul de eroare estimat, au făcut obiectul unui audit sau al unei verificări a cheltuielilor; constată, de asemenea, că sistemul de control al DG INTPA se bazează pe controale *ex ante* și că informațiile furnizate în rapoartele de audit/verificare care descriau activitatea desfășurată efectiv nu au permis Curții să evalueze dacă erorile ar fi putut fi detectate și corectate în cursul acestor verificări ex ante, deoarece rapoartele nu acoperă 100 % din cheltuielile raportate și nici nu oferă suficiente detalii pentru a confirma că elementele în legătură cu care Curtea a identificat erori făcuseră parte din verificările *ex ante*; constată, în acest sens, că Comisia actualizează periodic termenii de referință pentru verificările cheltuielilor, pentru a spori exhaustivitatea și claritatea raportării; invită Comisia să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cu privire la îmbunătățirile aduse;

32. subliniază că Curtea a identificat două domenii de cheltuieli în care, datorită condițiilor specifice de plată, operațiunile sunt mai puțin predispuse la erori: (a) sprijinul bugetar; și (b) proiectele cu donatori multipli implementate de organizații internaționale și supuse „abordării noționale”; constată că, în 2022, Curtea a auditat două operațiuni de sprijin bugetar și opt proiecte bazate pe „abordarea noțională” gestionate de organizații internaționale;

33. pune în evidență rolul partenerilor de implementare locali și necesitatea de a-i sprijini și de a le îmbunătăți capacitățile; constată că, odată cu eliminarea treptată a proiectelor FED, ar trebui menținut know-how-ul local referitor la gestionarea fondurilor Uniunii, cu scopul de a le folosi pentru proiecte din cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDCI) – „Europa globală”; subliniază că proiectele Uniunii ar trebui să facă obiectul unei evaluări, monitorizări și raportări pentru a se stabili dacă sunt eficace și pentru a evita efectele negative nedorite;

34. este preocupat de faptul că, la fel ca în anii precedenți, unele organizații internaționale au oferit doar un acces limitat la documente (de exemplu, într-un format care permite numai citirea), ceea ce a îngreunat planificarea, executarea și controlul calității auditului CCE și a condus la întârzieri; constată că aspectele legate de control au fost discutate în mai multe rânduri cu entitățile ONU și cu Banca Mondială, inclusiv în contextul reuniunilor comune ale grupului tehnic de referință și al grupului de lucru UE-ONU privind Acordul-cadru financiar și administrativ și că au fost înființate grupuri tehnice comune pentru a discuta periodic aspecte legate de audit și control; constată, de asemenea, că Comisia colaborează cu organizațiile internaționale în cauză și și-a intensificat comunicarea cu acestea cu privire la accesul CCE la documente; încurajează Comisia să depună mai multe eforturi în acest sens;

35. constată că al unsprezecelea studiu al DG INTPA privind rata de eroare reziduală (RER), realizat de un contractant extern în numele său în 2022, a estimat că rata de eroare reziduală globală se situează sub pragul de semnificație de 2 % stabilit de Comisie pentru al șaptelea an consecutiv: 1,15 % (1,14 % în 2021);

36. subliniază că, potrivit evaluării Curții, studiul referitor la RER nu constituie o misiune de asigurare sau un audit și se bazează pe metodologia și pe manualul privind RER puse la dispoziție de DG INTPA; constată că DG INTPA clarifică faptul că studiul privind rata de eroare reziduală este menit să fie un indicator-cheie pentru impactul financiar estimat al erorilor reziduale, și anume măsoară funcționarea corespunzătoare a sistemului de control intern și, prin urmare, demonstrează capacitatea de corecție a Comisiei; subliniază că, la fel ca în anii precedenți, Curtea a constatat limitări în cadrul studiului; constată că, prin examinarea metodei de calcul utilizate în studiul privind rata de eroare reziduală din 2022, Curtea a considerat că aceasta a fost subestimată și că calculul Curții a generat o rată de eroare reziduală de 1,35 %; ia act, de asemenea, de opinia Curții, potrivit căreia, la fel ca în anii precedenți, metodologia privind rata de eroare reziduală permite contractantului să se bazeze în întregime pe rezultatele controalelor de gestiune ale DG INTPA și că recurgerea la activitatea altor auditori contravine scopului unui studiu privind rata de eroare reziduală;

37. constată că, începând cu 2018, DG INTPA a redus semnificativ sfera rezervelor (adică ponderea cheltuielilor acoperite de acestea) în rapoartele anuale de activitate (RAA) și că, în mod similar, raportul anual de activitate pe 2022 nu include nicio rezervă; constată că, în opinia Curții, lipsa rezervelor din Raportul anual de activitate pe 2022 este nejustificată și consideră că aceasta rezultă, în parte, din limitele studiului privind rata de eroare reziduală; ia act de răspunsul Comisiei potrivit căruia absența rezervelor este justificată de punerea în aplicare corectă a metodologiei și a instrucțiunilor privind rata de eroare reziduală de către serviciile sale centrale;

38. constată că DG INTPA estimează că suma globală expusă riscului la momentul plății este de 83,3 milioane EUR (1,4 % din cheltuielile aferente exercițiului 2022) și că suma globală expusă riscului la închidere este de 71,7 milioane EUR; constată, în plus, că din suma expusă riscului la momentul plății, DG INTPA estimează că pentru 11,6 milioane EUR (19 %) se vor efectua corecții grație controalelor sale din anii următori (această sumă este cunoscută sub denumirea de „capacitate de corecție”);

39. constată că planul de acțiune din 2022 al DG INTPA, care abordează deficiențele identificate în materie de control și riscurile ridicate, include îmbunătățirea acțiunilor întreprinse în urma constatărilor CCE/RER și că, în septembrie 2022, au fost adoptate noi versiuni ale manualului și metodologiei privind rata de eroare reziduală pentru a soluționa problemele ridicate în observațiile anterioare ale Curții; ia act de răspunsul Comisiei potrivit căruia normele modificate evită bazarea într-o măsură prea mare pe activitățile de control anterioare, deoarece recurgerea la acestea trebuie de acum înainte să fie monitorizate ținând seama de mediile istorice; constată, de asemenea, că Comisia a pus în aplicare pe deplin recomandarea CCE din raportul anual pe 2020 de a impune contractantului care efectuează studiul privind rata de eroare reziduală obligația de a raporta Comisiei orice suspiciune de fraudă împotriva bugetului Uniunii în cursul activității sale; regretă totuși că Comisia nu acceptă recomandarea, inclusă în raportul anual al Curții pe 2022, de a îmbunătăți metodologia privind rata de eroare reziduală și de a verifica aplicarea corespunzătoare a acesteia, deoarece nu consideră că este necesar să se modifice metodologia utilizată pentru studiul privind rata de eroare reziduală cu scopul de a extrapola elementele cu valoare ridicată;

Prevenirea, detectarea și corectarea fraudelor

40. constată că, începând din 2014, DG INTPA a elaborat și a pus în aplicare propria strategie antifraudă pe baza metodologiei furnizate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și că strategia a fost actualizată de trei ori de la intrarea sa în vigoare; constată că DG INTPA a decis să amâne evaluarea la jumătatea perioadei a strategiei sale antifraudă (planificată inițial în 2022) din cauza mai multor exerciții de audit și de actualizare în curs conduse de IAS, CCE și OLAF; constată, de asemenea, că DG INTPA a pus în aplicare 90 % din planul de acțiune aferent și că toate acțiunile au fost puse în aplicare în termenele anunțate, pe lângă explorarea, împreună cu OLAF, a posibilității de a difuza exemple anonimizate de cazuri de fraudă în cadrul rețelei interne a Comisiei, care a fost pusă în aplicare în 2023;

41. constată că DG INTPA a contribuit, de asemenea, la strategia antifraudă a Comisiei și a dat curs recomandărilor financiare ale OLAF emise în perioada 2018-2022, ceea ce a dus la închiderea a doar 24 % din recomandările financiare și la luarea de măsuri în urma a 76 % din acestea; salută rezultatele obținute în 2022, cum ar fi intrarea în vigoare a noilor orientări interne privind gestionarea informațiilor legate de fraudă, consolidarea sistemului de numire a rețelei antifraudă a DG INTPA, lansarea unor acțiuni externe de sensibilizare față de partenerii de implementare și beneficiarii DG INTPA, actualizarea continuă a tuturor paginilor web, manualelor și bazelor de date interne și nota anuală adresată întregului personal cu privire la standardele profesionale de etică, prevenirea și detectarea fraudelor și normele privind divulgarea informațiilor;

42. constată că, la sfârșitul anului 2022, DG INTPA avea cunoștință de 24 de investigații în curs și a fost informată de OLAF cu privire la închiderea a șase investigații cu recomandări financiare și/sau administrative, șapte fără recomandare, precum și cu privire la transferul a două cazuri către Parchetul European; constată că DG INTPA a transmis în mod sistematic către OLAF toate cazurile de suspiciune de fraudă sau de nereguli și a urmărit îndeaproape toate recomandările financiare notificate de OLAF;

43. constată că primul obiectiv prioritar al strategiei antifraudă a DG INTPA pentru perioada 2021-2024 constă într-o mai mare sensibilizare internă și externă cu privire la aspectele legate de fraudă, inclusiv prin oportunități de formare; regretă totuși că CCE a constatat o lipsă de formare în domeniul prevenirii fraudei în cadrul misiunii sale la patru delegații (personalul nu a beneficiat de formare în domeniul prevenirii fraudei în ultimii cinci ani);

44. salută faptul că DG INTPA a optimizat utilizarea sistemului de detectare timpurie și de excludere ca instrument de sancționare a fraudelor și a consolidat măsurile antifraudă legate de sprijinul bugetar;

Sprijinul bugetar din partea Uniunii

45. constată că plățile de sprijin bugetar efectuate în cadrul FED în 2022 s-au ridicat la 105,2 milioane EUR;

46. constată, cu titlu comparativ, că Ucraina a devenit al treilea portofoliu de sprijin bugetar în 2022, cu operațiuni în curs în valoare de aproape 800 de milioane EUR;

47. evidențiază că, în ultimii trei ani, sprijinul bugetar al UE a furnizat plăți în valoare totală de 6 miliarde EUR – 3 miliarde EUR în 2020, 1,2 miliarde EUR în 2021 și 1,8 miliarde EUR în 2022; constată, de asemenea, că sprijinul bugetar a reprezentat 15 % din plățile Comisiei Europene în cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală” (IVCDCI – Europa globală), al Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA III), al Deciziei de asociere peste mări, inclusiv Groenlanda (DOAG), sau în cadrul instrumentelor anterioare;

48. constată că, în 2022, vecinătatea europeană a devenit cel mai mare beneficiar al sprijinului bugetar (38 %), urmată de Africa Subsahariană (24 %), Asia (18 %), Balcanii de Vest (8 %), America Latină (6 %), zona Caraibilor (2 %), țările/teritoriile de peste mări (2 %) și regiunea Pacificului (2 %), și că, în funcție de tipul de contract, contractele de sprijin pentru performanțele reformelor sectoriale depășesc contractele pentru construcția statală și de consolidare a rezilienței și contractele ODD, cu 74 % din portofoliu ca valoare, comparativ cu 24,5 % și, respectiv, 1,5 %;

49. reamintește că auditul de regularitate al Curții ([4]) „nu poate acoperi ceea ce se întâmplă după momentul în care Comisia plătește sprijinul bugetar țării beneficiare, întrucât fondurile transferate sunt ulterior integrate în resursele bugetare ale țării respective”;

50. constată că, în 2022, cei mai mari beneficiari ai plăților FED au fost Mozambicul, Sudanul și Republica Democratică Congo, în timp ce sectoarele care au beneficiat de finanțările cele mai ridicate au fost guvernul și societatea civilă, agricultura, energia, infrastructurile și serviciile sociale; constată că punerea în aplicare a FED vizează țările care se confruntă cu consecințe grave ale schimbărilor climatice, ale pierderii biodiversității și ale insecurității alimentare și care sunt fragilizate de creșterea datoriei, de crizele și conflictele umanitare noi și mai vechi, care generează inegalități și sărăcie tot mai mari; solicită ca sprijinul acordat din FED să fie supus unor condiții atunci când există dovezi de încălcare a drepturilor omului și unor controale în materie de corupție și evaziune fiscală;

51. solicită o coordonare mai strânsă între Comisie, delegațiile SEAE și UE pentru a facilita discuțiile și cooperarea cu actorii relevanți de pe teren, în vederea identificării proiectelor care îndeplinesc cel mai bine obiectivele de eficacitate a dezvoltării;

52. observă că actorii locali, neguvernamentali, sunt parteneri aflați la locul potrivit pentru a oferi asistență din partea persoanelor aflate în dificultate, în special în zonele îndepărtate; subliniază că o colaborare mai bună a Uniunii cu aceste organizații ar putea îmbunătăți mai rapid eficiența cooperării pentru dezvoltare;

Acțiunile întreprinse în urma descărcării de gestiune pentru 2021

53. constată, pe baza raportului Comisiei privind acțiunile întreprinse în urma descărcării de gestiune pentru 2021, că digitalizarea controalelor în cadrul acțiunii externe este în curs, cu scopul de a adopta practicile și instrumentele corporative și că viitoarea tranziție către auditurile electronice ale întreprinderilor (eAudit) va facilita o monitorizare mai sistematică și mai integrată a constatărilor auditurilor și verificărilor, facilitând astfel un proces de monitorizare mai cuprinzător;

54. constată că cursurile de formare comune cu personalul ONU au fost reluate în 2023, iar Comisia a convenit cu ONU să înființeze grupuri tehnice comune pentru a discuta periodic aspecte legate de audit și control; constată că Comisia va continua să ia măsuri pentru a găsi soluții practice și pe termen lung la aceste probleme;

55. constată că, în 2022, DG INTPA a evaluat constatările sistemice din cadrul verificărilor cheltuielilor cu privire la acțiunile puse în aplicare de 20 de organizații internaționale care funcționează la nivel mondial și a căror gestionare a sarcinilor de audit este centralizată și că, în ianuarie 2023, a împărtășit constatările sale, precum și măsurile de atenuare propuse, cu personalul relevant de la sediul central și din delegații;

56. constată că Comisia și instituțiile sale partenere (inclusiv instituțiile financiare pentru dezvoltare și agențiile de dezvoltare) colaborează activ cu organizațiile locale din sectorul privat pentru a discuta provocările și oportunitățile de creștere a accesului la finanțare prin instrumente financiare, cum ar fi operațiunile de finanțare mixtă, și că dialogul în materie de politici se desfășoară în parteneriat cu țările partenere prin intermediul delegațiilor UE și al forumurilor naționale de investiții; subliniază că este important să se mobilizeze sectorul privat pentru a remedia deficitul de finanțare în materie de dezvoltare și pentru a realiza ODD;

57. apreciază strategia „Global Gateway” ca răspuns concertat al Uniunii la provocările globale; consideră că, într-o perioadă de noi provocări geostrategice, politica externă și de securitate a Uniunii și actorii din domeniul cooperării pentru dezvoltare trebuie să se coordoneze mai bine pentru a crește prezența și vizibilitatea Uniunii la nivel mondial prin investiții în infrastructuri materiale și imateriale, care creează valoare națională în țările partenere prin cooperarea cu sectorul privat și cu instituțiile de finanțare a dezvoltării, în conformitate cu ODD;

58. reamintește că crizele mondiale au generat și amplificat inegalitățile atât în interiorul țărilor, cât și între acestea, subminând coeziunea socială și, în acest context, salută dezvoltarea unui indicator al inegalităților (I-Marker) pentru a crea un sistem solid de raportare și de evaluare comparativă cu privire la contribuția tuturor intervențiilor la reducerea inegalităților;

59. reiterează recomandările adresate Comisiei de către Curte:
   (a) să verifice că soldurile contabile aferente FED-urilor închise sunt validate și închise la timp;
   (b) să se asigure că prefinanțările și facturile sunt validate și închise în timp util în conturile anuale;
   (c) să ia măsuri în vederea îmbunătățirii sistemelor de control utilizate de delegațiile UE pentru validarea și închiderea prefinanțărilor;
   (d) să reitereze obligația de a respecta normele în materie de TVA și de a efectua verificările corespunzătoare;
   (e) să consolideze controalele *ex ante* înainte de acceptarea cheltuielilor;
   (f) să îmbunătățească metodologia privind rata de eroare reziduală și să verifice aplicarea corespunzătoare a acesteia.

([4]) Raportul special nr. 25/2019 al CCE: Calitatea datelor privind sprijinul bugetar: deficiențe la nivelul unor indicatori și în ceea ce privește verificarea plății tranșelor variabile.